

Les 2

SDG's & Creatieve expressie

<u>Duur</u>	50'	<u>Vakken</u>	Levensbeschouwelijke vakken Burgerschap PAV
<u>Werkvormen</u>	Leerspel Groepswerk Klasgesprek	<u>Materiaal</u>	Tijdschriften scharen plakbank verkleedattributen ... alles kan en niets hoeft.
<u>Bijlagen</u>	Bijlage 2.1 - Uitleg SDG's Bijlage 2.2- PPT Sustainable Development Goals		

Doelstellingen

Lesdoelstellingen

De leerlingen leren wat de Sustainable Development Goals inhouden.

De leerlingen leren nadenken over hun eigen context, en beseffen dat er ook in België werk moet gemaakt worden van de SDG's.

De leerlingen durven zich in een veilig klasklimaat op creatieve wijze uiten over een probleem dat hen raakt.

Vakoverschrijdende eindtermen

Gemeenschappelijke Stam

- De leerlingen kunnen originele ideeën en oplossingen ontwikkelen en uitvoeren.
- De leerlingen houden rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen.
- De leerlingen kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken.

17. De leerlingen toetsen de eigen mening over maatschappelijke gebeurtenissen en trends aan verschillende standpunten.

Context 3 : Sociorelationele ontwikkeling

10. De leerlingen beargumenteren, in dialoog met anderen, de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen.

11. De leerlingen gebruiken cultuur- en kunstuitingen om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen.

Context 7: Socioculturele samenleving

1. De leerlingen beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen.

5. De leerlingen geven voorbeelden van de potentieel constructieve en destructieve rol van conflicten.

6. De leerlingen gaan actief om met de cultuur en kunst die hen omringen.

Duiding voor de leerkracht

Deze les biedt een introductie tot de wereldwijde ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals). De leerlingen leren om op internationaal niveau de context van vandaag te analyseren en begrijpen. De leerlingen gaan op creatieve wijze aan de slag met een probleem en drukken zich expressief uit. Deze techniek wordt vaak gebruikt door de partnerorganisatie SER van KIYO.

KIYO werkt in Brazilië samen met de organisatie SER in Rio de Janeiro, Brazilië. SER is de afkorting van de zin *Se Essa Rua Fosse Minha*. Dit is Portugees en wordt letterlijk vertaald als 'Als dit mijn straat was'.

Brazilië kampt met verschillende uitdagingen en één daarvan is de ongelijke toegang tot onderwijs. De laatste jaren is er een privatiseringstendens waardoor jongeren uit kwetsbare buurten, denk maar aan de favela's met de bijkomende slechte levensomstandigheden, nog minder mogelijkheden hebben.

Hierdoor komen ze terecht in een vicieuze cirkel waarbij ze in een kwetsbare positie zitten, minder kans hebben op onderwijs, een lagere positie op de arbeidsmarkt en vervolgens in deze kwetsbare positie blijven. Het is net die cirkel die SER wil doorbreken.

Ze doen dit via de sociale circusmethodologie waarbij kinderen uitgroeien tot jonge leiders. Als culturele ambassadeurs brengen zij hun artistieke en sociaal geëngageerde boodschappen over jongerenparticipatie naar de buitenwereld. SER geeft hierbij een kans tot empowerment van jongens en meisjes die doorgaans uitgesloten blijven.

SER tracht socio-structurele problemen aan te kaarten via drie belangrijke pijlers:

1. Een **scholenwerking** waarbij informeel onderwijs wordt aangeboden voor jongeren die het risico lopen om op straat terecht te komen.
2. Een **circuswerking** waarbij jongeren meer over hun rechten te weten komen. Zo leren ze belangrijke vaardigheden zoals zelfexpressie. Ze debatteren over thema's die hen aanbelangen: sociale uitbuiting, racisme, gender, ... Vervolgens brengen ze deze boodschap op een artistieke manier tot uiting naar het grote publiek toe. Hiervoor specialiseren jongeren zich in circustechnieken.
3. **Beleidsbeïnvloeding** door jongeren, waarbij zij verantwoordelijkheid opnemen in campagnes en jeugdraden, om hun rechten actief te verdedigen.

De sterkte van SER zit in de methodieken die zij hanteren. Het uitgangspunt is dat iedereen talenten heeft en zij willen dit tot uiting laten komen door een veilige omgeving te creëren voor de jongeren en deze te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun talenten.

Opbouw les

SER gebruikt hiervoor enkele methodieken en één van deze zal ook toegepast worden in deze les. Zo maken de leerlingen kennis met een methodiek van SER.

Stap 1: De leerlingen kiezen één van de SDG's (Sustainable Development Goals) en een thema dat hieraan gelinkt is, dat hen raakt en dat vragen oproept. De bedoeling is dat de leerlingen zich creatief uitdrukken over dit thema.

Stap 2: De leerlingen worden onderverdeeld in 3 – 5 groepen. De leerlingen leggen het thema uit in hun eigen taal. Hiermee wordt bedoeld dat de leerlingen het thema kunnen uitleggen door middel van een tekst, een toneeltje, een schilderij of een andere vorm van creatieve expressie. De leerlingen zijn vrij in het kiezen van de vorm.

Stap 3: De leerlingen tonen elkaar hun 'product'. Er volgt een terugkoppeling naar de klasgroep met een reflectie rond verschillende vragen:

1. Wat betekent het thema voor jou?
2. Hoe vond je de bijdrage van elk gepresenteerd talent?

Deze methodiek rond creatieve zelfexpressie staat in deze les centraal en de leerlingen maken ermee kennis door middel van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals).

De les start met een ijsbreker. Hier stellen de leerlingen zichzelf voor door middel van een beweging die hen typeert. Hiervoor wordt het creatieve aspect van deze les al meteen ingeluid en wordt een veilige omgeving gecreëerd waar ze zichzelf kunnen en durven ontplooiën. Het belang van zo'n veilig klasklimaat kan niet onderschat worden, zeker in een les die wel wat vraagt van leerlingen, namelijk een bepaald onrecht naar voor brengen op een creatieve manier. Leerlingen worden hierin uitgedaagd om even uit hun comfortzone te komen.

Na de ijsbreker, start de echte activiteit die geïnspireerd is op de methodiek van SER. De leerlingen krijgen in groepjes een papier met een korte uitleg wat elke SDG inhoudt. Vervolgens kiezen ze in groepjes elk een SDG waar ze allen achter staan en drukken zich creatief uit op hun eigen manier. Het creatief product hiervan wordt dan aan de andere leerlingen getoond zodat de groepen van elkaar leren hoe ieder een ander talent heeft ingezet. Deze activiteit heeft als doel om kennis te maken met de methodiek van SER, en om eigen talenten in te zetten.

Presentatievideo over SER:

<https://www.youtube.com/watch?v=3tGT4EXGQHA&t=21s>

Achtergrondinformatie Sustainable Development Goals

De wereld kent verscheidene uitdagingen en ongelijkheden. Om deze tegemoet te komen werden in 2000 de Millenniumdoelstellingen (MDG's) in het leven geroepen. Deze 8 doelstellingen moesten in 2015 gerealiseerd zijn. Dit bleek echter niet te lukken. Daarom werden in datzelfde jaar de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, de Sustainable Development Goals (SDG's), vastgelegd door de Verenigde Naties.

In tegenstelling tot de 8 MDG's staan momenteel 17 wereldwijde doelstellingen voorop. Deze zouden gerealiseerd moeten zijn tegen 2030. Een belangrijk verschil met de MDG's zit hem in het feit dat **ALLE** landen verantwoordelijk zijn voor het realiseren van deze doelstellingen, daar waar de MDG's enkel betrekking hadden op ontwikkelingslanden. De SDG's zijn universeel en iedereen wordt opgeroepen om deze te realiseren.

Het zijn deze 17 SDG's die de basis vormen voor dit lespakket waarbij kennis gekoppeld wordt aan creativiteit. De leerlingen werken in groepjes, denken na over hoe zij een bepaalde doelstelling zien en geven deze weer op een creatieve manier naar keuze. De leerlingen worden gestimuleerd om te leren, analyseren, reflecteren en dit ook te gebruiken om hun perspectief duidelijk te maken. Dit proces zal ook duidelijk zijn in het eindresultaat waarbij een thematiek aan bod komt die betrekking heeft op één van de 17 SDG's.

Inleiding & ijsbreker

Duur:8'

De methodologieën die gebruikt worden in deze les zijn ontleend van het project dat we steunen met de YOUCA Action Day. SER (zie duiding voor leerkracht) hanteert deze methodologieën ook in de workshops die zij doen met de jongeren van de favela's in Rio.

Leg dit uit aan je leerlingen. Zo zijn zij meer op de hoogte van wat het project juist in houdt dat ze steunen.

Begin de les met het filmpje over de Braziliaanse jongeren van SER die circus gebruiken om hun stem te laten horen (<https://www.youtube.com/watch?v=3tGT4EXGQHA&t=21s>). Zo komen je leerlingen te wie deze jongeren zijn en worden ze getriggered voor de creatieve expressie in deel II en III

Deze les start met een ijsbreker. Dit is belangrijk om het 'ijs te breken', en draagt bij aan het creëren van een veilige en respectvolle omgeving waarin verschillende visies en ideeën aan bod kunnen komen.

Je start de les met de leerlingen zichzelf te laten voorstellen aan de hand van een beweging. Een voorbeeld hiervan is dat een leerling zijn/haar naam zegt, gevolgd door een sprong in de lucht of een keer rond draaien. Een beweging kan heel groot of heel klein zijn, traag of net snel, geïnspireerd op een veelgemaakte beweging of eerder out-of-the-blue – afhankelijk van wat de leerling in kwestie zelf wil. Daarna wijs je de leerlingen op de verschillende bewegingen die er gemaakt zijn. Je legt hen vervolgens uit dat eenzelfde opdracht verschillende uitwerkingen kent.

Je benadrukt het feit dat het realiseren van rechten ook niet overal dezelfde invulling heeft. Ondanks het feit dat alle landen ter wereld bijvoorbeeld het kinderrechtenverdrag ondertekend hebben, is het duidelijk dat deze rechten niet overal gerealiseerd worden. In Brazilië sterven bijzonder veel kinderen en jongeren door maffia-, politie- en drugsgeweld. In Vlaanderen wordt 1 op 7 kinderen geboren in een kansarm gezin. In de Filipijnen zijn jongeren het slachtoffer van de 'war on drugs' door de Filipijnse overheid. Overal ter wereld zijn er rechtenschendingen die moeten aangepakt worden.

In 2015 zagen de *Sustainable Development Goals* het licht. Deze 17 doelstellingen dienen gerealiseerd te worden tegen 2030. De les zal focussen op de Sustainable Development Goals en hoe leerlingen zichzelf hierover kunnen uitdrukken. Hierbij wordt een methode van SER, een partner van KIYO in Rio de Janeiro, gebruikt. SER wordt ondersteund via de YOUCA Action Day.

Hun werking is voor en door jongeren. Hierdoor ondersteunen zij jongeren om hun stem te laten horen en dit wordt gedaan door in te zetten op hun talenten. Dit is ook meteen de insteek van de les van vandaag waarbij jullie in groepjes een SDG gaan uitwerken en dit op elk jullie eigen creatieve manier.

Deel I – Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Duur: 10'

Je geeft een inleiding rond de Sustainable Development Goals aan de hand van de info bij 'duiding voor de leerkracht' en het toegevoegde document met korte uitleg per SDG. Per twee krijgen de leerlingen dit document (zie link onderaan).

Deel II – Voorbereiden creatieve expressie

Duur: 20'

Verdeel ze in 3 tot 5 groepen en geef als opdracht mee dat ze per groepje het document goed doornemen en een doelstelling kiezen, bv. SDG 10 Ongelijkheid. De leerlingen kiest vervolgens een probleemstelling waar deze SDG in België, of in hun context, aan bod komt (waar ze dus zelf mee te maken hebben), en waar er dus nog problemen rond zijn, bijvoorbeeld via racisme/discriminatie. De leerlingen zoeken een manier waarop ze dit concrete probleem (dus niet de algemene SDG) via een bepaalde situatie willen aantonen. De leerlingen zijn vrij om de vorm te kiezen: via toneeltjes, mime spel zonder spreken, muziekstuk, gedicht, rap,...

Denk eens terug aan de klimaatstakingen: Verkleeden, slogans verzinnen en zingen, protestaffiches schilderen, etc. Kan je dit ook doen over andere thema's?

Enkele handvaten bij deze opdracht rond creatieve expressie:

- Je benadrukt nogmaals het belang van het respecteren van elkaar.
- Leerlingen zijn helemaal vrij om hun expressievorm te kiezen.
- Elke leerling van het groepje moet zich goed voelen bij de specifieke presentatiewijze.
- Als de presentatie plaatsvindt, vraag je de andere leerlingen dat ze aandacht kijken, luisteren en respect tonen voor wat zich afspeelt.
- De voorstelling hoeft niet lang te duren. Max. 1 minuut kan al volstaan.

Als een groepje het moeilijk heeft om een expressievorm te vinden, mogen ze het onderwerp ook presenteren zoals ze op andere momenten beter gewoon zijn (via powerpoint, spreekbeurt,...). Een volgende keer kan je leerlingen uitdagen om eens een andere vorm te proberen.

Deel III – Uitvoeren

Duur: 20'

Stap 3 (20 min): De leerlingen presenteren hun thema. Na elke presentatie reflecteren de leerlingen over de volgende vragen:

1. Herkennen de andere leerlingen het thema en SDG?
2. Waarom hebben jullie dit gekozen?
3. Waarom raakt dit thema jullie?
4. Waarom kozen jullie deze manier van presentatie?
5. Wat vonden jullie moeilijk bij de presentatie?
6. Hoe vond je de bijdrage van elk gepresenteerd talent?

Als afsluiting leg je hen uit dat ieders talent belangrijk was om deze opdracht tot een goed einde te brengen. Verwijs ook nog eens naar het filmpje van het begin van de les. Leg zo de link met wat ze in deze les deden overeenkomt met wat de Braziliaanse jongeren van SER doen.

Bijlages

Bijlage 1: uitleg SDG's

Bijlage 2: Powerpoint SDG's

Meer informatie: <https://www.sdgs.be/nl/sdgs>